

Beste Raadsleden,

Ik sta hier om een andere aanpak van het Grondstoffenplan voor te stellen en ik heb daar een concrete aanpak voor.

Begin oktober zette één van mijn buurtgenoten het bericht over het nieuwe zwolse afvalplan dat door de wethouder bekend was gemaakt, op de buurtapp. Ik heb daarna het plan gelezen. Dat leidde bij mij tot veel verbazing.

Ik las dat we gaan betalen voor het aantal keer dat we restafval wegbrengen terwijl het toch zou moeten gaan om de hoeveelheid. Dat voelde direct oneerlijk. Verder lezend zag ik dat Zwolle haar ambitie (100 kilo restafval per persoon per jaar) niet dreigt te halen. Mijn eerste reactie was waar komt dat doel eigenlijk vandaan en is het überhaupt wel haalbaar? Doelen die precies op een rond getal als 100 staan zijn in mijn ogen altijd al verdacht. En tenslotte las ik dat het allemaal veel te duur ging worden onder meer door een 'afvalverbrandingsbelasting' van het Rijk. Mijn eerste reactie: dat is een gekke belasting. Juist door het verbranden te belasten houden gemeentes met het grootste probleem, het minste geld over daar iets aan te doen!

Na wat telefoontjes kwam ik erachter dat het, zoals altijd toch iets anders in elkaar steekt. Ten eerste het doel. Die 100 kilo is helemaal niet zo gek. Vergelijk een aantal gemeentes hier in de regio. De meest recente cijfers (2018) leerde mij: Enschede – 127 kilo, Apeldoorn – 115 kilo, Hengelo – 97 kilo, Deventer – 74 kilo. En Zwolle? 184 kilo! Het kan dus wel! En als het kan hoeven we ons dus ook geen zorgen te maken over die verbrandingsbelasting en blijft er bij een goeie aanpak dus geld over om de aanvullende maatregelen mee te financieren. Dus: helemaal niet zo'n gek plan. Maar wat is het plan eigenlijk precies?

Het plan is "Zwols Belonen". Dat is het vervolg op de proef 'Belonen' die in Schoonhorst en Gerenbroek is uitgevoerd. Het effect van die proef was een reductie van 18% van de restfractie. Dat leek me veel, maar dat is dus niet voldoende. Het moet dus anders. Hoe gaan we dat doen: we blijven belonen maar gaan nu ook straffen. Je krijgt een norm voor het aantal maal dat je restafval mag wegbrengen. Zit je eronder krijg je geld terug, zit je erboven dan volgt een 'naheffing'.

Waarom is dit een slecht plan? (voor zover het al is uitgewerkt)

Ten eerste belonen en straffen. Dit is echt een achterhaald concept. In elk pedagogisch leerboek kun je lezen dat opvoeden betekent: goed gedrag belonen en slecht gedrag negeren en dus niet straffen. Bovendien lees ik in de evaluatie van de proef Belonen dat 75% van de deelnemers aangeeft dat het belonen eigenlijk helemaal niet nodig was geweest omdat afval scheiden eigenlijk gewoon een maatschappelijke plicht is. Inwoners willen dus graag hun steentje bijdrage en daar hoeft geen beloningssysteem bij.

Ten tweede sturen op basis van de frequentie van aanbieden. Dat voelt niet alleen oneerlijk, het IS oneerlijk. Het gaat immers om het gewicht en niet om het aantal keer dat je bij de container komt.

Ten derde: flankerend beleid. Ik lees dat gezinnen met kinderen, ouderen met incontinentie en hoogbouwbewoners zullen worden ontzien of gecompenseerd. Dat is goed maar het flankerend beleid zou met name gericht moeten zijn op het faciliteren van alle burgers om hun afval goed te kunnen scheiden.

OK zult u zeggen, allemaal goed en wel, maar hoe moet het dan wel? Moeten we geen prijsprikkels introduceren? Jawel, maar dan een betere. Bijvoorbeeld een basistarief en een vast bedrag per zak die je weggooit. Dat is toch ongeveer hetzelfde zou je kunnen denken, maar dat is het niet.

Allereerst gaat het niet meer om een arbitrair aantal keren dat je iets mag weggooien. Het wordt dan: hoe vaker ik kom en dus hoe meer ik weggooi, des te hoger de kosten voor het verwerken en dus des te hoger de kosten voor mij. Dat begrijpt iedereen. Bovendien zijn we dan verlost van het in mijn ogen slechte idee van naheffingen met alle administratieve rompslomp, incasso- en sociale problemen van dien.

Maar dan gaat het dus nog steeds alleen om de frequentie, hoor ik u denken? Eens, maar ook dat kan worden verholpen. Geef elke container 2 openingen. Eén voor een grote zak en één voor een kleine zak (waarvoor de kosten dan ook navenant lager zijn). Zo kan je in de zomer gewoon wat vaker je afval wegbrengen om stank te voorkomen en hoef je als oudere niet met grote zakken te slepen. Iedereen krijgt daarmee toch regelruimte.

Tenslotte flankerend beleid. Ik lees dat enkele groepen worden ontzien bij het bestraffen, maar waar zijn de opbouwende, stimulerende maatregelen zoals: het verbeteren van de ROVA-app, het toegankelijker maken van de website, het verstrekken van stickers met wat in welke afvalstroom hoort of afvalcoaches? Ik lees er niets over.

Nu kunnen jullie denken wie ben jij dat je denkt dit allemaal beter te weten. Terecht punt. Vandaar dat ik er maar aan toevoeg dat de genoemde ideeën niet van mij zijn, maar de praktijk beschrijven die er nu al is in de gemeente Apeldoorn. Een gemeente waar in een paar jaar tijd de fractie restafval is teruggebracht van 140 naar 60 kilo! Een bewezen aanpak dus!

Ik weet dat het plan 'Zwols belonen' volgende week door de collegepartijen zal worden aangenomen. Het heeft al te veel discussie gekost blijkbaar.

Maar doet u mij (en alle Zwollenaren) een plezier en dien een amendement in of een motie waarin wordt opgeroepen om de aanpak van Apeldoorn (en andere 'best practices') sterk te betrekken bij de verdere uitwerking van het Zwolse plan. Het is nog niet te laat. Laten we kiezen voor een aanpak:

- die voor de burger eerlijker en begrijpelijker is;
- die aantoonbaar tot een grotere reductie van restafval zal leiden, en
- die ook nog eens goedkoper is!

Dank u wel.

Evert de Zoeten
Lovinkbeek 60
8033 EC ZWOLLE
(06) 536 89 586
zoeten@cs.com